

DOKTORAND: Trym Nohr Fjørtoft
GRAD: Philosophiae doctor
FAKULTET: Det samfunnsvitenskapelige fakultet
INSTITUTT: Institutt for Statsvitenskap
FAGOMRÅDE: Statsvitenskap
VEILEDERE: Erik Oddvar Eriksen, Asimina Michailidou

DISPUTASDATO: TBA

AVHANDLINGENS TITTEL: *Borders of Technocracy: Expertise, democracy, and the legitimacy of unelected bodies*

Politikere kan gi fra seg makt til eksperter

Stadig flere politikoppgaver delegeres til uavhengige ekspertorganer, på en armlengdes avstand fra politikere. I en ny doktoravhandling ved Institutt for Statsvitenskap, UiO, advarer Trym Nohr Fjørtoft mot å stole blindt på at ekspertorganer er nøytrale. Det er helt nødvendig å isolere noen oppgaver fra valgte politikere, men det må gjøres på riktig grunnlag.

Et grunnprinsipp i demokratiet er at det er folket, gjennom sine valgte representanter, som bestemmer. Demokratisk kontroll er en kilde til legitimitet. Institusjoner som ikke er direkte underlagt politisk kontroll mangler denne koblingen til folket. Det har vært utbredt å hevde at slike organer befatter seg med rent tekniske oppgaver, basert på apolitisk ekspertise. Dermed kan de, og i mange tilfeller bør de, stå frikoblet fra politisk styring. Et klassisk eksempel er sentralbanker. Politikere binder seg til masta ved å sette bort pengepolitikken til en uavhengig sentralbank.

Fjørtoft fokuserer på EU-systemet, og her er det ikke bare matsikkerhet, medisiner, og pengepolitikk som blir delegert. Også enkelte kjerneoppgaver i staten, som grensekontroll, er i EU nå underlagt uavhengige byråer. Fjørtoft finner at denne utviklingen utfordrer ideen om «teknisk» legitimitet. Når byråer utøver makt i områder preget av høy usikkerhet og potensielt store konsekvenser av å ta feil, må man nødvendigvis bruke politiske verdier for å ta valg.

Løsningen er ikke å legge alle oppgaver under politikernes kontroll. Vi har ikke nok politikere til det. Dessuten er det fordeler ved å delegere til eksperter som forsvinner med for mye politisk innblanding. Løsningen er i stedet å tillate at ulike institusjoner bidrar med ulike ting inn i et demokratisk system. Det fins ikke én standard som alle institusjoner må tilfredsstille.